

جدا نشدن محمدامین از کاغذها!

تهمینه حدادی عکس: شیدا هاشمی

محمدامین اعظمی در رشته «چاپ» مشغول تحصیل است. آن هم در هنرستان سروش اصفهان. اولین چیزی هم که یاد گرفته است کار با حروف سربی است. مثل قدیم‌ها به آنها یاد داده‌اند که دانه دانه حروف را کنار هم بچینند و صفحه آرایی کنند؛ مانند همان روزهای اولی که دستگاه چاپ اختراع شده بود. بعد هم ببرند و بگذارند در ماشین چاپ و اولین محصول چاپی خود را بیرون بدهند. می‌گوید این بخش فقط برای آموزش است و گرنه می‌دانید که سال‌هاست این روش منسوخ شده است. بعد ما را می‌برد بالای سر دستگاه‌ها و به ما نشان می‌دهد که از کجا جوهر ریخته می‌شود و از کجا کاغذ بیرون می‌آید. با حتی برای ما کاغذ برش می‌زند. حسابی کیف دارد وقتی می‌بینی کتابی که در دست توست و اتفاقاً درسی هم نیست و داستان است و تو عاشقش هستی چطور تولید شده! کیف دارد میان کاغذها زندگی کنی و به آنها زندگی ببخشی!

را انجام داده بودم؛ بنابراین اول و آخر می‌آمدم این رشته.

■ اگر کسی رشته تو را مسخره کند چه کار می‌کنی؟
خوشم نمی‌آید. شاید مثل خودش رفتار کنم.

■ اگر کلاً درس و مدرسه نبود، دنیا بهتر نبود؟
نه، باید باشد.

■ چرا؟!
اگر تئوری وجود نداشته باشد کار عملی هم وجود نخواهد داشت!

■ اگر بگویند یک آرزوی کاری بکن، چه می‌گویی؟
روزی چاپ‌خانه‌دار بزرگی بشوم.

■ با شنیدن این کلمات اولین چیزی را که یادت می‌آید، بگو:

گوتنبرگ: اولین مخترع چاپ
ادیسون: گذاشتن شمع جلوی آئینه

حروف سربی: بیماری
بافتنی: دوست دارم یاد بگیرم

چاپ دستی: بیماری
کتاب داستان: کودکان

به این مرحله نمی‌رسد؛ چون مطمئنم دلایل آنها قانع‌کننده نخواهد بود.

■ اگر این رشته نبود چه رشته‌ای را انتخاب می‌کردی؟

پدرم می‌گفت که بروم رشته ریاضی، اما من فنی را دوست داشتم و تحقیق‌هایم

■ اگر بگویند در یک خط رشته‌ات را تعریف کن چه می‌گویی؟

به چاپ روی کاغذ، صحافی و یادگرفتن چاپ روی دیگر اجسام می‌گویند «چاپ».

■ اگر رشته تو نبود چه می‌شد؟

نه کتابی چاپ می‌شد، نه روزنامه‌ای و مردم از اطرافشان بی‌خبر می‌ماندند. آن وقت می‌شدیم انسان اولیه.

■ اگر بخواهی کسی را تشویق کنی که رشته تو را انتخاب کند، چه می‌گویی؟

برایش توضیح می‌دهم که بازار کار این رشته خیلی خوب است و فقط چهار شهر در کشور این رشته را دارند؛ برای همین، کار برای تمام فارغ‌التحصیلان این رشته فراهم است.

■ اگر بگویند از فردا دیگر حق کار عملی نداری چه کار می‌کنی؟

دلیلش را می‌پرسم و اگر دلیلش قانع‌کننده بود، قسول می‌کنم. در غیر این صورت من قانعشان می‌کنم.

■ چطور قانع می‌کنی؟

آیا می دانستید؟

چاپ باسمه‌ای اولین نوع چاپ به حساب می‌آید. در این روش، نقش‌ها بر روی صفحه‌ای چوبی حکاکی و بعد بر روی پارچه چاپ می‌شد. اولین بار در حکومت چین امپراتور ون‌تی، دستور می‌دهد تصاویر و متون بودایی را چاپ کنند. واژه چاپ و صورت قدیمی‌تر آن «چهپ» برگرفته از واژه مغولی چاو است که معنای آن می‌شود «فشردن سطحی بر سطح دیگر». چاپ در لغت به معنای نقش، اثر، مهر و نشان است و البته کلمات طبع، باسمه، و تافت به‌عنوان مترادف آن به‌کار رفته است. اولین کتابی که یوهانس گوتنبرگ زیر چاپ برد یک انجیل بود که در هر صفحه ۴۲ سطر داشت و حتی به انجیل ۴۲ سطری هم معروف شد. او اسم ماشینش را هم ماشین «فشارپیچی» گذاشت.

درباره شروع چاپ سنگی در ایران روایات متعددی وجود دارد، اما روایت قوی‌تر این است که چاپ سنگی را برای نخستین بار میرزا صالح شیرازی در تبریز راه‌اندازی کرد. میرزا صالح که از سوی دولت ایران برای فراگیری هنرهای جدید به اروپا رفته بود، در بازگشت یک دستگاه چاپ سنگی با خود به تبریز آورد که آن را در سال ۱۲۲۵ ق راه انداخت. چاپ‌خانه سنگی در مدت کوتاهی در تهران، اصفهان و سپس سایر شهرهای ایران تأسیس شد و بیش از پنجاه سال تنها روش چاپ در ایران بود و تا اواخر دوره قاجار، هرچه در ایران چاپ می‌شد، به روش چاپ سنگی بود. البته هشت سال قبل از ورود چاپ سنگی به ایران چاپ سربی راه‌اندازی شده بود، ولی به علت هزینه و زحمت زیاد آن، پس از ورود چاپ سنگی، کنار گذاشته شد ولی بعدها در اواخر دوره قاجار دوباره استفاده از حروف سربی رایج گردید.

رشته چاپ چیست؟

رشته چاپ تمام مراحل چاپ و تولید یک اثر روی کاغذ و... از زمان تحویل‌گیری تا آماده شدن آن را دربرمی‌گیرد. کسانی که در این رشته درس می‌خوانند با تمام ماشین‌های برش، چاپ، دستگاه‌های صحافی و افست آشنا می‌شوند. عیب‌یابی و تعمیر این دستگاه‌ها هم بخشی از آموزش آنهاست. رشته چاپ به دقت زیادی احتیاج دارد. از آنجا که برش، چاپ و علامت‌گذاری کاغذها مهم است و برای مثال در یک کتاب ششصد صفحه‌ای باید تمام بخش‌ها شبیه هم باشند افرادی که در این رشته فعالیت می‌کنند باید تمرکز زیادی داشته باشند. آنها باید ساعت‌ها سرپا بایستند تا بتوانند کاغذها را به قطع دلخواه درآورند و یک صدم میلی‌متر هم خطا نداشته باشند. همیشه هم این‌طوری است که ابتدا یک چاپ زده می‌شود، عیب‌یابی می‌شود و بعد از رفع عیب‌ها در حجم زیاد یک اثر چاپی تولید می‌شود. کسانی که وارد این رشته می‌شوند باید بدانند این رشته را تا دکترا می‌توانند ادامه بدهند.

جز درس

- ۱ حروف سربی بیماری پوستی به همراه می‌آورند. به‌خاطر همین همه دانش‌آموزان یا شاغلان این رشته هر روز شیر می‌خورند. آنها قانون‌های دیگری را هم باید رعایت کنند. مدام باید دست‌هایشان را بشویند و اینکه ناخن‌هایشان نباید به هیچ‌وجه بلند باشد.
- ۲ باید مراقب دستگاه‌های چاپ و البته مراقب دست‌ها هم بود. اولی‌اش برای این است که خدای نکرده کلی کاغذ حیف و میل نشود و دومی برای اینکه تیغه‌های دستگاه‌ها بسیار بزنند؛ یعنی اگر یکهو آستین آدم زیر این تیغه‌ها گیر کند وویلاست.
- ۳ چاپ روی وسایل دیگر هم از برنامه‌های درسی است. چاپ روی پارچه و لیوان کمترین کاری است که دانش‌آموزان انجام می‌دهند.
- ۴ گم شدن وسایل هم از خطوط قرمز است. اگر چیزی گم شود مجبورید به دوستانتان زل بزنید که به خانه می‌روند و خودتان در مدرسه بمانید.